

Investigation of Initial maladaptive Schemas and Types of Love between Drug-Addicted (Addicted) and Non-Addicted Men in Qom City

Article Info

Authors:

Ahmad Torabi ¹,
Mohammad Kazem Fakhri ^{2*},
Majid Pourfaraj Omran ³

Keywords:

Early Maladaptive Schemas,
Types of Love, Addicted
(Drug Dependence), Non-
Addicted (Non-Drug
Dependence)

Article History:

Received: 2017-03-30
Accepted: 2017-06-10
Published: 2017-06-21

Correspondence:

Email: mk.fakhri2@gmail.com
Phone:
Address:

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the status of early maladaptive schemas and types of love among addicted and non-addicted men aged 20 to 45 years in Qom.

Method: The tool used for data collection is the Early Incompatible Schemas Questionnaire (YSQ-SF short form) and the Robert J. Sternberg Triangular Love Questionnaire. To analyze the research data, indicators and statistical methods including mean, standard deviation and independent t-test were used.

Findings: The results showed a significant difference (0.01) between the drug-dependent (addicted) and non-drug groups. The mean scores of early maladaptive schemas and types of love in substance abusers were significantly higher than the mean scores of normal individuals. In other words, drug-addicted men have higher levels of unhealthy core beliefs and incompatible cognitive foundations than non-addicted (non-addicted) men.

Conclusion: This discrepancy was mostly seen in early maladaptive schemes such as: abandonment, distrust, abuse, disability and shame, vulnerability to harm and disease. Also, there is a statistically significant difference between the level of intimacy and commitment between consumers and non-consumers at the level of (0.01).

-
1. Master, Department of Clinical Psychology, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran
 2. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran (Corresponding Author).
 3. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Behshahr Branch, Behshahr, Iran
-

بررسی طرح واره های ناسازگار اولیه و انواع عشق دربین مردان وابسته به مواد (معتاد) و غیروابسته در شهرستان قم

احمد ترابی^۱، محمد کاظم فخری^۲، مجید پورفرج عمران^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت طرحواره‌های ناسازگار اولیه و انواع عشق در بین مردان ۲۰ تا ۴۵ سال معتاد و غیرمعتاد شهر قم انجام گرفته است.

روش: ابزاری که جهت گردآوری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفته است، پرسشنامه‌ی طرحواره‌های ناسازگار اولیه (فرم کوتاه YSQ-SF) و پرسشنامه‌ی عشق مثلثی رابرت جی، استرنبرگ می‌باشد. برای تحلیل داده‌های پژوهش از شاخص‌ها و روش‌های آماری شامل میانگین، انحراف معیار و آزمون t مستقل استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش، تفاوت معناداری (۰/۰۱) را بین گروه وابسته به مواد مخدر (معتاد) و غیروابسته نشان داد. میانگین نمرات طرحواره‌های ناسازگار اولیه و انواع عشق در افراد وابسته به مواد به‌طور معنی‌داری از میانگین نمرات افراد عادی بالاتر بود. به بیان دیگر، مردان وابسته به مواد مخدر در مقایسه با مردان غیروابسته (غیرمعتاد) به میزان بالاتری دارای باورهای هسته‌ای ناسالم و بنیان‌های شناختی ناسازگار می‌باشند.

نتیجه‌گیری: این اختلاف بیش از همه در طرحواره‌های ناسازگار اولیه از قبیل: رهاشدگی، بی‌اعتمادی، بدرفتاری، نقص و شرم، آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری، دیده شد. همچنین بین میزان صمیمیت و تعهد بین افراد مصرف‌کننده و غیرمصرف‌کننده در سطح (۰/۰۱) تفاوت معنادار آماری وجود دارد.

کلمات کلیدی: طرحواره‌های ناسازگار اولیه، انواع عشق، معتاد (وابستگی به مواد مخدر)، غیرمعتاد (عدم وابستگی به مواد مخدر)

^۱ کارشناس ارشد، گروه روانشناسی بالینی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

^۲ استادیار، گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار، گروه روانشناسی، واحد بهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بهشهر، ایران

مقدمه

طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای هیجانی و شناختی خود آسیب‌رسانی هستند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن جای گرفته‌اند و در سیر زندگی تکرار می‌شوند (رضوی و همکاران، ۱۳۸۵). این طرحواره‌ها باعث ایجاد بسیاری از اختلالات روان‌شناختی از جمله اضطراب (مظلوم و نیکنام، ۱۳۹۷)، افسردگی (محمدی و همکاران، ۲۰۲۰)، و سوء مصرف مواد در افراد (Grigorian, et al, 2020) می‌شوند. طرحواره‌ها حاصل گفتگوی والدین با کودک هستند که به تدریج در ذهن او جای گرفته‌اند و هم‌اکنون به گونه‌ای نظامند، اما ناکارآمد زندگی وی را زیر سیطره خود گرفته‌اند. ژرف‌ترین ساختارهای شناختی طرحواره‌ها هستند (Arntz & et al, 2021). طرحواره‌ها در رویارویی با محرک جدید برپایه ساختار پیشین خود، اطلاعات به دست‌آمده را سرند، رمزگردانی و ارزیابی می‌کنند. و بدین ترتیب بر نوع نگرش افراد نسبت به خود و جهان پیرامونشان تأثیر می‌گذارند (Beck, 1967). Young آن دسته از طرحواره‌هایی را که به رشد و شکل‌گیری مشکلات روان‌شناختی می‌انجامد، طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌نامد. این طرحواره‌ها الگوهای شناختی و هیجانی خود آسیب‌رسانی هستند که از جریان اولیه رشد آغاز شده و در طول زندگی تداوم می‌یابند (Young & et al, 2003).

نخستین نیاز انسانی یا وجودی، نیاز به ارتباط، سائقی برای پیوستن به فرد یا افراد دیگر است. یکی از راههای ارتباط عشق است، او بر این باور بود که عشق تنها راهی است که فرد می‌تواند از راه آن با دنیا متحد شود و با این حال به فردیت و یکپارچگی برسد (جوانبخت و همکاران، ۱۳۹۸).

فروم عشق را به این‌صورت تعریف کرد: «وحدت با کسی یا چیزی خارج از خویشتن، در شرایط حفظ‌کردن جدایی و یکپارچگی خویشتن» (شولتز، ۱۳۸۶). عشق یک حالت روان‌شناختی است که در سه دهه اخیر مورد توجه روان‌شناسان واقع شده است و پژوهش‌های علمی در مورد تأثیر آن بر زندگی انسان صورت گرفته است (Steinberg, 2018).

Strenberg، در کتاب داستان‌های عشق با رویکرد شناختی و بررسی طرحواره‌های هر فرد در قالب یک داستان، به علت عاشق شدن می‌پردازد، اما آن را پژوهشی ناقص می‌داند که باید کاستی آن جبران شود (Strenberg, 1988). اعتیاد مصرف مکرر و زیاد یک ماده است که محرومیت از آن موجب علائم ناراحتی و میل شدید به مصرف دوباره می‌شود و موجب تباهی جسمی و روانی می‌گردد (یوسفی و همکاران، ۲۰۲۰). این اصلاح امروزه جای خود را به واژه وابستگی داده است که به صورت مصرف مکرر یک دارو یا ماده شیمیایی با یا بدون وابستگی جسمی تعریف می‌شود (Tobore, 2020).

در کتاب راهنمای تشخیص آماری اختلالات روانی، اختلالات وابسته به مواد در چهارگروه زیر مورد بررسی و دقت قرار گرفته است: ۱- اختلال وابستگی به مواد ۲- سوء مصرف مواد ۳- مسمومیت با مواد ۴- ترک مواد مخدر (احمدپناه و همکاران، ۱۳۹۶).

بسیاری از پژوهشگران دیگر نیز در جستجوی پاسخ به سؤال این تحقیق بوده‌اند که به راستی چه ارتباطی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و انواع عشق در بین افراد وابسته به مواد مخدر غیروابسته وجود دارد؟ و چه عواملی در این زمینه دخالت دارند؟ بنابراین پژوهش جاری به ریشه‌یابی عوامل مؤثر در زمینه‌های مذکور می‌پردازد.

طرحواره‌ها هسته خودپنداره افراد را شکل می‌دهند اگر دارای محتوای ناسازگار باشد افراد را نسبت به گستره‌ای از کاستی‌ها و مشکلات آسیب‌پذیر می‌کنند (Young, 2003). بررسی‌های چندی که در این زمینه انجام شده، نشان می‌دهند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در شکل‌گیری و گسترش بسیاری از مشکلات روان‌شناختی هم‌چون اختلالات شخصیت، افسردگی مزمن، روابط اعتیادگونه، تجاوزگری جنسی و اختلال‌های اضطرابی نقش دارند (Young, et al, 2002; Masson & et al, 2005). این طرحواره‌ها می‌توانند بر درک فرد از موقعیت‌های گوناگون و از آن جمله میزان عشق و وابستگی به مواد مخدر تأثیر بگذارند (شاهسونی و همکاران، ۲۰۲۰).

در پژوهشی که توسط (حسین لو و همکاران، ۱۳۹۸) در شهر کرمان صورت گرفت، نتایج حاصل از این پژوهش میانگین طرحواره‌های ناسازگار افراد معتاد به‌طور کاملاً معنی‌داری بالاتر از افراد غیرمعتاد بود. این مسأله نشان می‌دهد که افراد معتاد آسیب‌های روان و شخصیتی به مراتب بیشتری نسبت به افراد غیرمعتاد دارند. این تفاوت‌ها در طرحواره‌های ناسازگار محرومیت هیجانی، ایثار، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه، استحقاق، خویش‌داری / خودانضباطی ناکافی و رهاشدگی بیشتر از سایر طرحواره‌ها بود. با توجه به اهمیت نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ارتباط معنادار آن با اختلالات روان‌شناختی و وابستگی به مواد مخدر کوشش تا پژوهشی جامع‌تر تحت این عنوان صورت بگیرد. با توجه به اینکه نتایج حاصل از پژوهش‌های گوناگون نشان می‌دهند که میانگین طرحواره‌های ناسازگار اولیه افراد معتاد به‌طور کاملاً معنی‌داری بالاتر از افراد غیرمعتاد بوده است. اهمیت و ضرورت این پژوهش دو چندان می‌گردد. درواقع این مسأله نشان می‌دهد که افراد معتاد آسیب‌های روانی و شخصیتی به مراتب بیشتری نسبت به افراد غیرمعتاد دارند. این تحقیقات به وضوح نشان می‌دهند که اعتیاد و آسیب روانی و شخصیتی با طرحواره‌های ناسازگار ارتباط دارند و میزان طرحواره‌های ناسازگار آنها بیشتر از جمعیتی است که عملکرد روانی و اجتماعی سالمی دارند. هدف و غایت این پژوهش بررسی مسائل مربوط به حیطة خانواده و حل مشکلات زوجین و تحلیل ارتباط طرحواره‌های ناسازگار و میزان عشق زوجین به منظور شناخت و حل تعارضات در خانواده و همچنین به طبع این بررسی کاهش این آسیب در جامعه است.

روش

در این پژوهش جامعه‌ی مد نظر کلیه مردان ۲۰ تا ۴۵ سال وابسته به مواد افیونی شهر قم هستند که به دو گروه وابسته به مواد مخدر و غیروابسته تقسیم شدند که به مراکز ترک اعتیاد مراجعه کرده اند. جامعه اول مردان وابسته به مواد مخدر و جامعه دوم مردان غیروابسته می‌باشند. نمونه: تعداد افرادی که در پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند به دو گروه تقسیم شدند که ۵۰ نفر از آنها وابسته به مواد مخدر بود و ۵۰ نفر دیگر افرادی بودند که غیروابسته به مواد بودند و هیچ‌گونه اعتیادی به مواد مخدر نداشتند. کل افرادی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند ۱۰۰ نفر می‌باشند. برای ورود آزمودنی‌ها به پژوهش می‌بایست که این مردان وابستگی به مواد مخدر را داشته باشند و از نظر سنی ۲۰ تا ۴۵ سال را در برگیرند. وابستگی این افراد به مواد افیونی (تریاک، هروئین، مورفین و...) می‌باشد شرایط خروج این آزمودنی‌ها در صورتی بود که در شرایط عدم مصرف یا ترک با داروهای جایگزین از قبیل متادون، بوپرنورفین می‌بودند یا تحت درمانهای روانشناختی قرار گرفته باشند یا در کمپ‌های ترک اعتیاد جهت ترک بستری بودند. نمونه‌ی پژوهش از جامعه افراد وابسته به مواد از بین کلینیک‌های شهر قم به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده بود و نمونه‌ی غیروابسته به مواد سعی شد وابستگان و خویشاوندان افراد وابسته به مواد باشند که به لحاظ جنسیت، فرهنگ، طبقه‌ی اجتماعی، اقتصادی و تحصیلی با گروه نمونه‌ی وابسته به مواد معادل باشند انتخاب گردد. ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر عبارتند از:

الف) پرسشنامه طرحواره ناسازگار اولیه YSQ-SF: این پرسشنامه دارای ۷۵ ماده است که توسط Young و همکاران طراحی شده است. پانزده طرحواره ناسازگار اولیه را ارزیابی می‌کند. این طرحواره‌ها عبارتند از: محرومیت هیجانی، رهاشدگی، بی‌اعتمادی / بدرفتاری، انزوای اجتماعی، نقص / شرم، وابستگی / بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر، خود تحول‌نیافته و گرفتار، اطاعت، فداکاری، بازداری عاطفی، معیارهای نامربوط، استحقاق / بزرگ‌منشی، خودکنترلی ناکافی، شکست (حقیقت منش و همکاران، ۱۳۸۹) نمره فرد در طرحواره با جمع نمره‌های پنج سؤال مربوط به آن طرحواره بدست می‌آید که دامنه آن در هر طرحواره از ۵ تا ۲۰ است. نمره بالاتر نشان‌دهنده حضور پررنگ طرحواره ناکارآمد است. روایی نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ نیز به وسیله صدوقی و همکاران مورد بررسی قرار گرفته

است. همچنین در پژوهش فاتحی زاده و عباسیان (۱۳۸۲) آلفای کرونباخ تمامی رفرنس طرحواره‌ها از (۰/۷۶ تا ۰/۹۳) محاسبه شد.

ب) پرسشنامه عشق مثلثی استرنبرگ: این پرسشنامه دارای سه عنصر است که این عناصر عبارتند از: صمیمیت، تعهد، شور یا شوق (شدت). این مقیاس در سال ۱۹۹۴ توسط استرنبرگ ساخته شده است (کرمی، ۱۳۸۷). هر بخش این پرسشنامه ۱۵ جمله را پوشش می‌دهد. بخش اول که حاوی ۱۵ جمله است به عنصر صمیمیت می‌پردازد و بخش دوم که حاوی ۱۵ جمله است به بررسی شور و شوق (شدت) و بخش آخر هم به تعهد فرد نسبت به عشق مربوط می‌گردد. این آزمون در سال ۱۳۸۳ به فارسی ترجمه شده است. در پژوهش‌های صورت گرفته در ایران و خارج از ایران روایی و اعتبار پرسشنامه عشق مثلثی استرنبرگ در هیچ موردی کمتر از ۰/۷۰ نبوده است (گنجی، ۱۳۹۰). همچنین آلفای کلی برای گروه مردان ۰/۹۳ و برای گروه زنان ۰/۹۶ است که بدین معنا است که اعتبار و روایی آزمون کاملاً مورد تأیید و مثبت است (کرمی، ۱۳۸۷).

روش اجرا نیز به این صورت می‌باشد که ابتدا از همه آزمودنی‌های شرکت کننده در زمینه تکمیل پرسشنامه‌های مربوط به رضایت آگاهانه گرفته شد. سپس درباره‌ی محرمانه باقی ماندن کامل اطلاعات فردی به افراد توضیح و تعهد داده شد. به افراد در زمان تحویل پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ- فرم کوتاه گفته شد: فهرست زیر حاوی جمله‌هایی است که یک شخص ممکن است برای توصیف خود از آنها استفاده کند. لطفاً هر جمله را با دقت بخوانید و ببینید تا چه حد توصیف درستی از شما به دست می‌دهد. اگر شما برای پاسخ دادن خاطر جمع نیستید، بر پایه‌ی چیزی که احساس می‌کنید جواب دهید نه براساس آنچه فکر می‌کنید درست است!!! اگر دوست دارید جمله را طوری بازنویسی کنید که در مورد شما درست‌تر باشد و ببینید جمله چقدر در مورد شما درست است. در آخر به افراد شرکت کننده گفته شد تحت هیچ شرایطی اطلاعات فردی آنها فاش نمی‌گردد و در اختیار منابع غیرعلمی قرار نمی‌گیرد. تعداد سؤالاتی که باید پاسخ داده شود ۷۵ جمله می‌باشد که از کاملاً غلط تا کاملاً درست می‌باشد. برای اجرای مقیاس عشق مثلثی استرنبرگ به افراد گفته شد در جای خالی هر یک از جملات مقیاس زیر، ابتدا اسم کسی را بنویسید که او را دوست دارید یا شیفته‌ی او هستید. اگر نخواستید اسم بنویسید، می‌توانید یک علامت اختصاری بگذارید، بعد مشخص کنید تا چه اندازه با هر یک از جملات موافق هستید. برای این کار از مقیاس ۹ درجه‌ای، که در آن ۱= اصلاً= به‌طور متوسط و ۹= به‌طور کامل، استفاده کنید. از بقیه‌ی اعداد بین ۱ و ۹، براساس سطح موافقت خود با جملات کمک بگیرید. عدد مورد موافقت را در مربع مربوط به سؤال بنویسید. در ضمن زمان پاسخ‌دهی به مقیاس حدوداً ۲۰ تا ۳۰ دقیقه است. تعداد سؤالاتی که داوطلب باید پاسخ دهد ۴۵ مقیاس یا جمله است که پاسخ‌دهنده مشخص می‌کند تا چه اندازه‌ای با هر یک از جملات موافق می‌باشد.

یافته‌ها:

یافته‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای پژوهش عبارتند از:

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای پژوهش

متغیرها	حجم نمونه	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد	واریانس
صمیمیت	۵۰	۲۳.۰۰	۱۳۵.۰۰	۷۱.۵۶۰۰	۲۸.۳۳۹۱۷	۸۰۳.۱۰۹
تمایل	۵۰	۲۳.۰۰	۱۳۷.۰۰	۷۱.۲۰۰۰	۲۶.۹۶۰۲۹	۷۲۶.۸۵۷
تعهد	۵۰	۲۵.۰۰	۱۳۵.۰۰	۷۲.۸۰۰۰	۲۸.۴۷۶۹۹	۸۱۰.۹۳۹
محرومیت هیجانی	۵۰	۵.۰۰	۳۰.۰۰	۲۰.۲۶۰۰	۶.۹۳۹۴۲	۴۸.۱۵۶
رها شدگی	۵۰	۶.۰۰	۳۰.۰۰	۲۳.۲۲۰۰	۶.۲۱۱۵۴	۳۸.۵۸۳
بی اعتمادی	۵۰	۱۰.۰۰	۳۵.۰۰	۲۵.۶۲۰۰	۷.۱۷۶۷۵	۵۱.۵۰۶
انزوای اجتماعی	۵۰	۷.۰۰	۳۰.۰۰	۲۱.۶۶۰۰	۶.۸۹۴۵۷	۴۷.۵۳۵
نقص/شرم	۵۰	۵.۰۰	۳۰.۰۰	۲۰.۰۶۰۰	۸.۲۶۷۰۰	۶۸.۳۴۳
شکست	۵۰	۵.۰۰	۳۱.۰۰	۲۲.۴۲۰۰	۷.۴۵۸۹۸	۵۵.۶۳۶
وابستگی	۵۰	۵.۰۰	۳۰.۰۰	۲۱.۰۴۰۰	۶.۷۳۶۹۲	۴۵.۳۸۶
آسیب پذیری	۵۰	۵.۰۰	۳۵.۰۰	۲۴.۰۶۰۰	۹.۰۱۷۹۲	۸۱.۳۲۳
گرفتار	۵۰	۶.۰۰	۲۹.۰۰	۲۱.۵۴۰۰	۷.۳۸۷۸۳	۵۴.۵۸۰
اطاعت	۵۰	۶.۰۰	۳۰.۰۰	۲۱.۳۰۰۰	۶.۷۱۳۵۳	۴۵.۰۷۱
ایثار	۵۰	۱۰.۰۰	۳۰.۰۰	۲۲.۸۶۰۰	۵.۶۵۳۲۸	۳۱.۹۶۰
بازداری هیجانی	۵۰	۱۰.۰۰	۳۰.۰۰	۲۲.۵۲۰۰	۵.۹۱۵۱۸	۳۴.۹۸۹
معیارهای سرسختانه	۵۰	۹.۰۰	۲۹.۰۰	۲۱.۹۴۰۰	۶.۰۹۹۲۱	۳۷.۲۰۰
استحقاق	۵۰	۹.۰۰	۳۰.۰۰	۲۳.۱۲۰۰	۶.۲۸۷۷۹	۳۹.۵۳۶
خویشتن داری	۵۰	۹.۰۰	۳۰.۰۰	۲۳.۴۴۰۰	۵.۶۴۲۹۸	۳۱.۸۴۳

در جدول ۲ بررسی می‌گردد که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بین مردان وابسته به مواد مخدر و مردان غیروابسته تفاوت وجود دارد یا خیر.

جدول ۲- مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه و انواع عشق در بین مردان وابسته به مواد مخدر و غیروابسته

شاخصه ها متغیر	درجه آزادی	T	سطح معنی داری
صمیمیت	۹۸	-۷/۵۶	۰/۰۱
تمایل	۹۸	-۴/۲۲	۰/۰۱
تعهد	۹۸	-۷/۸۷	۰/۰۱
طرحواره محرومیت هیجانی	۹۸	۷/۸۳	۰/۰۱
طرحواره رها شدگی	۹۸	۱۰/۳۱	۰/۰۱
طرحواره بی اعتمادی/ بد رفتاری	۹۸	۱۰/۱۳	۰/۰۱
طرحواره انزوای اجتماعی/بیگانگی	۹۸	۱۰/۹۲	۰/۰۱
طرحواره نقص / شرم	۹۸	۷/۱۳	۰/۰۱
طرحواره شکست	۹۸	۹/۷۲	۰/۰۱
طرحواره وابستگی/بی کفایتی	۹۸	۹/۴۰	۰/۰۱
طرحواره آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	۹۸	۷/۸۹	۰/۰۱
طرحواره گرفتار	۹۸	۸/۲۱	۰/۰۱
طرحواره اطاعت	۹۸	۹/۰۲	۰/۰۱
طرحواره ایثار	۹۸	۵/۴۴	۰/۰۱
طرحواره بازداری هیجانی	۹۸	۹/۱۸	۰/۰۱
طرحواره معیارهای سرسختانه	۹۸	۴/۳۶	۰/۰۱
طرحواره استحقاق	۹۸	۵/۸۲	۰/۰۱
طرحواره خویشتن داری / خودانضباطی ناکافی	۹۸	۹/۲۸	۰/۰۱

با توجه به جدول ۲ این یافته‌ها بدست می‌آید:

- ۱- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، صمیمیت بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = -7/56$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان صمیمیت در رابطه زناشویی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۲- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، تمایل بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = -4/22$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان تمایل در رابطه زناشویی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد. با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، تعهد بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = -7/87$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان تعهد در رابطه زناشویی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۳- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره محرومیت هیجانی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 7/83$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره محرومیت هیجانی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۴- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره رها شدگی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 10/31$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره رها شدگی در رابطه زناشویی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۵- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره بی‌اعتمادی/ بد رفتاری بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 10/13$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره بی‌اعتمادی/ بد رفتاری افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۶- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره انزوای اجتماعی/بیگانگی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 10/92$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره انزوای اجتماعی/بیگانگی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۷- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره نقص / شرم بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 7/13$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره نقص / شرم افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۸- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره شکست بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 9/72$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره شکست افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.
- ۹- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره وابستگی/بی‌کفایتی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = 9/40$ در سطح 0.1 تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره وابستگی/بی‌کفایتی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می‌باشد.

- ۱۰- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۷/۸۹$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۱- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره گرفتار بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۸/۲۱$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره گرفتار افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۲- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره اطاعت بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۹/۰۲$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره اطاعت افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۳- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره ایثار بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۵/۴۴$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره ایثار افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۴- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره بازداری هیجانی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۹/۱۸$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره بازداری هیجانی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۵- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره معیارهای سرسختانه بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۴/۳۶$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره معیارهای سرسختانه افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۶- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره استحقاق بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۵/۸۲$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره استحقاق افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.
- ۱۷- با توجه به نتایج مندرج در جدول فوق، طرحواره خویشن داری / خودانضباطی ناکافی بین افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد با درجه آزادی ۹۸ و $t = ۹/۲۸$ در سطح ۰/۱ / تفاوت معنادار آماری وجود دارد. یعنی میزان طرحواره خویشن داری / خودانضباطی ناکافی افراد دچار مصرف مواد و افراد بدون مصرف مواد متفاوت می باشد.

نتیجه گیری

با انجام پژوهش حاضر این نتیجه حاصل شد که بین طرحواره های ناسازگار اولیه در مردان وابسته و غیروابسته تفاوت وجود دارد. این فرضیه در سطح ۰/۱ کاملاً معنی دار و تأیید شد. در پژوهشی که رضوی، سلطانی نژاد و رفیعی با عنوان مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه در مردان معتاد و غیرمعتاد بالای ۲۰ سال شهر کرمان روی یک نمونه ۲۰۵ نفری (۹۶ مرد معتاد و ۱۰۹ غیرمعتاد) انجام گرفت، یافته های بدست آمده تفاوت معنی داری میان طرحواره های دو گروه معتاد و غیرمعتاد نشان داد. بخشی از این یافته ها با یافته های بدست آمده از پژوهش (استنفرز ۲۰۱۱) همخوان است و شامل طرحواره های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد (محرومیت هیجانی، رهاشدگی / بی ثباتی، بی اعتمادی / بدرفتاری، نقص / شرم و انزوای اجتماعی) می باشد. در پژوهش حاضر علاوه بر طرحواره هایی که در پژوهش (استنفرز

(۲۰۱۱) در مردان مبتلا به اعتیاد معنی دار شدند؛ طرحواره های حوزه خودگردانی و عملکرد مختل (وابستگی ایبی کفایتی، آسیب پذیری نسبت به ضرر یا بیماری، خود تحول نیافته / گرفتار، شکست)، حوزه محدودیت های مختل (استحقاق / بزرگ منشی، خویشتن داری / خود انضباطی ناکافی)، حوزه دیگر جهت مندی (اطاعت، ایثار ریال پذیرش جویی / جلب توجه) و حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری (منفی گرایبی/بدبینی، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه /عیب جویی افراطی، تنبیه) نیز معنی دار شدند. براساس پژوهش حاضر رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه (هر ۱۵ طرحواره) و وابستگی به مواد مخدر به وضوح به چشم می خورد. در واقع افراد وابسته به مواد مخدر (مصرف کننده مواد) بین طرحواره های ناسازگار اولیه و اعتیادشان یک رابطه ی کاملاً معناداری وجود دارد. همچنین رابطه ی انواع عشق که سه عنصر تعهد، صمیمیت و شور و شوق (شهوت) آنی را می سنجد به وضوح شان می دهد که افراد وابسته به مواد مخدر در این سه مؤلفه دارای آسیب و کژکاری هستند. درواقع یک رابطه ی کاملاً معناداری بین انواع عشق و وابستگی به مواد مخدر وجود دارد.

همچنین این نتیجه حاصل شد که بین انواع عشق در افراد وابسته به مواد مخدر و غیروابسته تفاوت وجود دارد. این فرضیه در سطح ۰.۱٪ کاملاً معنی دار و تأیید شد. نتیجه ی بدست آمده از آزمون این فرضیه با نتایج پژوهش انجام شده به وسیله (پیل، ۱۹۸۸) مبنی بر این که عشق اعتیادگونه نوعی جدال بی پروا و یک دل بستگی وسواس گونه است همخوان و در یک جهت می باشد (رضایی نسب و همکاران، ۱۳۹۲). همچنین نتایج بدست آمده از این پژوهش با پژوهش انجام شده به وسیله (Leslie, 1987) که بر ۱۶ ویژگی افرادی که معتاد به روابط عشقی هستند، که عبارتند از: ترس از رهاشدگی، احتیاج به دیگران به دلیل نیاز به احساس کامل بودن و کسب لذت جسی از راه خودآزاری یا دیگر آزاری همخوان می باشد. در آخر پژوهشی که کارتر (۱۹۹۱) انجام داد دریافت کرد که ۱۰ تا ۶۴ درصد از معتادین که مورد بررسی قرار گرفته اند، رفتارهای جنسی بی احتیاط، بی احتیاطی های جنسی (مانند معاشقه های متعدد، تعویض شرکای جنسی، شرکت در روابط جنسی ناشناس یا روابط جنسی دسته جمعی) را تجربه کرده اند، همخوان است. می توان گفت افراد معتاد به هر قیمتی حتی با وجود پیامدهای منفی که وجود دارد به دنبال برقراری روابط گوناگون جنسی و شرکای جنسی متعدد هستند (رضایی نسب و همکاران، ۱۳۹۲). بدین ترتیب براساس نتایج پژوهش مردان وابسته به مواد مخدر در سه عنصری که انواع عشق را می سنجد دچار اختلال و آسیب می باشند. درواقع در روابط آنها صمیمیت، تعهد، شور و شوق (شهوت) به طور معنی داری نسبت به افراد غیروابسته کم رنگ است، و این افراد (معتاد در روابط عاشقانه فرد دچار اخلال می باشند. جهت تبیین این یافته ها می توان گفت که این افراد (معتاد) در مقایسه با افراد سالم و (غیرمعتاد) به میزان بیشتری به برقراری روابط عاشقانه بیمارگون و غیر مسئولانه می پردازند و مرتباً به دنبال یک رابطه رمانتیک با جنس مخالف به عنوان شریک خود می گردند. رابطه ای که به گفته (شافر، ۱۹۸۷) به منظور برطرف کردن نیاز آنها به کامل شدن و ترس از رهاشدگی صورت می گیرد (رضایی نسب و همکاران، ۱۳۹۲).

در آخر نیز این نتیجه حاصل شد که بین طرحواره های ناسازگار اولیه و انواع عشق بین افراد وابسته به مواد مخدر و غیر وابسته رابطه وجود دارد. (اندوز و حمیدپور، ۲۰۰۵) در پژوهشی با عنوان رابطه بین طرح واره های ناسازگار و سبک دل بستگی ناسازگار زناشویی به این نتیجه دست یافتند که هرچه طرح واره ها ناسازگارتر باشند رضایت زناشویی کاهش می یابد. همچنین نتایج به دست آمده از آزمون این فرضیه با نتایج تحقیق انجام شده توسط (زاهدیان و همکاران، ۲۰۱۱) مبنی بر اینکه افراد معتاد از نظر خودپنداره با افراد سالم تفاوت دارند همخوان است. با توجه به تأیید هر دو مؤلفه یعنی طرحواره های ناسازگار اولیه و انواع عشق بین افراد وابسته به مواد و معنی داری هر دو مؤلفه در سطح ۰.۱٪ بدیهی به نظر می رسد که رابطه ی هر دو مؤلفه در افراد وابسته به مواد مخدر به صورت کاملاً معنی داری از افراد غیروابسته قابل تشخیص و تفکیکی است. و با توجه به اینکه تمامی پژوهش های مذکور از این فرضیه حمایت می کند و به نتایج معنی داری میان افراد وابسته به مواد مخدر و این دو مؤلفه یعنی طرحواره های ناسازگار اولیه و انواع عشق

دست یافته‌اند تأیید و همسبودن این فرضیه روشن و بدیهی می‌باشد. تأییدشدن این سه فرضیه پژوهش نشان می‌دهد که افراد وابسته به مواد مخدر در مقایسه با افراد غیروابسته و سالم دارای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مشکل و اختلال در روابط عاشقانه و انواع عشق می‌باشند. از این رو می‌توان طرحواره‌های ناسازگار اولیه و انواع عشق را به عنوان عامل مهمی در این افراد بشمار آورد و به بررسی‌های متعدد و همه‌جانبه‌ای در این باره پرداخت. لازم به ذکر است که این مشکلات و تمایل به گزارشات منفی ممکن است ناشی از مصرف مواد مخدر و اعتیاد به آن باشد.

لذا در حالت کلی می‌توان چنین نتیجه گرفت: افرادی که دارای طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد می‌باشند، نیازشان به امنیت، ثبات، همدلی، محبت، درمیان گذاشتن احساسات، پذیرش و احترام به شیوه‌ای قابل پیش بینی ارضاء نمی‌شود. این طرحواره‌ها به گونه معمول در خانواده‌هایی بوجود می‌آید که بی‌عاطفه، سرد، مضایقه‌گر، منزوی، تندخو، غیر قابل پیش بینی یا بد رفتار هستند. افراد مبتلا به وابستگی به مواد مخدر افیونی به دلیل ارضاء نشدن نیازشان به همدلی، محبت، امنیت، پذیرش و ... دچار کمبودهای عاطفی گهگاه شدیدی شده، شروع به برقراری روابط عاشقانه بیمارگون می‌کنند. افرادی که طرحواره رهاشدگی / بی‌ثباتی دارند، احساس می‌کنند که افراد مهم زندگی شان نمی‌توانند حمایت عاطفی و تشویق لازم را به آنها بدهند، زیرا این افراد از لحاظ هیجانی، بی‌ثبات و اعتماد ناپذیرند و بر این باورند که هر لحظه ممکن است افراد مهم زندگیشان بمیرند، یا این که آن‌ها را رها کنند و به فرد دیگری علاقه مند شوند و این دقیقاً همان چیزی است که افراد مبتلا وابستگی به مواد مخدر افیونی دارند. این افراد که وارد یک ارتباط عاطفی یا جنسی می‌شوند شدیداً به فرد مقابلشان وابسته می‌شوند. افرادی که طرحواره بی‌اعتمادی / بد رفتاری دارند، احساس می‌کنند که دیگران به آن‌ها ضربه می‌زنند و حق آن‌ها را می‌خورند. افرادی که طرحواره محرومیت هیجانی دارند، تمایلات و نیازهایشان به حمایت عاطفی به اندازه کافی از جانب دیگران ارضاء نمی‌شود. آن‌ها دچار فقدان توجه و عطوفت، درک نشدن و نداشتن منبع حمایتی می‌باشند. به همین دلیل افراد مبتلا به وابستگی به مواد مخدر افیونی جبران این کمبود محبت و توجه و هم چنین برای بدست آوردن حمایت، وارد هرگونه رابطه عاطفی یا جنسی می‌شوند و برای این که این رابطه را از دست ندهند، تن به هر کاری می‌دهند. این افراد خود را بی‌ارزش و حقیر می‌دانند چرا که بی‌آن که برای خود ارزشی قائل باشند تن به هرگونه رابطه‌ای خواهند داد.

افرادی که طرحواره نقص/شرم دارند، خود را حقیر و بی‌ارزش و ناقص می‌دانند و حساسیت شدید نسبت به انتقاد، طرد شدن و سرزنش دارند. افرادی که طرحواره انزوای اجتماعی / بیگانگی دارند، احساس کناره‌گیری و بیگانگی از دنیا دارند.

می‌توان چنین نتیجه گرفت که: این افراد نمی‌توانند مسئولیت‌های روزمره خود را بدون کمک قابل ملاحظه دیگران انجام بدهند و در واقع دچار درماندگی می‌شوند. افراد مبتلا به اعتیاد به دلیل این که در حل مسائل روزمره نیز مشکل دارند، این مسئله می‌تواند یکی از نیازهایی باشد که آن‌ها را به دیگران وابسته کند، یعنی این که حتی برای حل مسائل روزمره‌شان نیز، نیاز به یک تکیه‌گاه ایمن دارند. افراد مبتلا به مصرف مواد دچار ترس افراطی از اینکه یک فاجعه نزدیک است و هر لحظه احتمال وقوع آن وجود دارد، می‌باشند. افراد وابستگی به مواد مخدر، انتظاراتی را که از خود و محیط دارند با توانایی‌های محسوس آن‌ها برای جدایی، بقاء، و عملکرد مستقل یا انجام موفقیت‌آمیز کارها تداخل دارد. در آخر نیز پیشنهاد می‌گردد آموزش این افراد در مورد این که طرحواره‌های ناسازگار اولیه چگونه بر روابط صمیمی، روابط عاشقانه، درک و همدلی با دیگران، خصوصاً همسر، تأثیر می‌گذارد بسیار نقش حیاتی و برجسته‌ای دارد و آموزش و آگاهی به همسران افراد وابسته به مواد مخدر بدیهی بنظر می‌رسد.

References

- Ahmadpanah, Mohammad, Ghalehieh, Ali, Haghghi, Mohammad, Jahangard, Leila (2017) A study of the pattern and trend of addictive substance abuse in adolescents with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) in Hamadan, 2nd National Congress of Psychology and Injury Psychosocial
- Arntz A, Rijkebor M, Chan E, Fassibinder E (2021) Towards a Reformulated Theory Underlying Schema Therapy: Position Paper of an International Workgroup , Cognitive Therapy and Research
- Beck, A.t(1967).Depressionclinical, experimental,and the oretical aspects. New yourk : harper 8 row .
- Fatehizadeh, Maryam and Abbasian, Hamidreza (2003) Standardization of Short Form of Cognitive Schematic Test on Students of Isfahan University Undergraduate Thesis. University of Esfahan
- Ferree MC, Lasser M. (1991) No Stones: Women redeemed from sexual addiction. Westport: Green press.
- Ganji, Hamzeh (2011) Fundamentals of General Psychology, Tehran: Ravan Publications
- Grigorian H, Brem M, Shorey R (2020) Mindfulness and Early Maladaptive Schemas Among Men in Treatment for Substance Use Disorder , Mindfulness volume 11, pages1690–1698
- Haghighat Manesh, Elaheh. Mr. Mohammadian Sharabaf, Hamidreza. Ghanbari Hashemabadi, Ali. Mehram, Behrooz. (2010).
- Hossein Lou, Zahra, Azadikta, Mehraban, Nasrollahi, Bita (1398) The relationship between attachment styles and early maladaptive schemas with the occurrence of narcissistic personality traits in medical students of Tehran universities, Psychological Studies, Volume 15, Number 3
- Javan Bakht, Ali, Mohammadi Razi, Mahmoud, Moharremi, Saeed (1398) A Study of the Relationship between Love Triangle Dimensions and Early Incompatible Schemas with Expectation of Marriage in Female Students of Mohaghegh Ardabili University, Second National Conference on Social Injuries
- Karami, Nafiseh (2008) The study of the relationship between Sternberg love and marital satisfaction, with the aim of having in life, in married women aged 20-40 years in Tehran with Iranian culture, International Conference on Culture of Psychopathology and Education, Volume 1
- Leslie, A.M.(1987). Pretense and representation: The origins of theory of mind. Psychological Review, 94, 412-426
- Mason, O., Platts, H., & Tyson, M. (2005). Early maladaptive schemas and adult attachment in a UK clinical population. Psychology and psychotherapy: Theory, research and practice, 78, 549-564
- Mohammadi F, Mirzayi M , Soltani N (2020) The Effectiveness of Schema Therapy on Mental Rumination and Anxiety in Obsessive-Compulsive Patients ., Medical Journal of University of Medical Sciances, Volume 62, Issue 6
- Mokhtarnejad O, Mirzayian B, HasanZadeh R (2020) Effectiveness of Schema Therapy and Acceptance and Commitment Therapy in Components of Cognitive Emotion Regulation among Patients with Anxiety Disorder , Avicenna J Neuro Psycho Physiology, 7(4): 225-230
- Pill, E., (1988) "The effect of selfesteem on romantic linking", Journal of Experimental Social Psychology,
- Razavi, Vida. Soltaninejad, Ali Rafiei, Afsoon (1385). Comparison of early maladaptive schemas among addicted and non-addicted men over 20 years of age in Kerman. Zahedan Journal of Medical Research. With code: 02120706872015

- Rezaei Nasab, Fereshteh, Abbasi, Iman, Naziri, Ghasem (2013) Determining Early Incompatible Schemas in Women with Addictive Relationships, *Woman and Society*, Fourth Year, Second Issue
- Sadoughi, Zohreh, Agilarofai, Maryam, Rasoulzadeh Seyed Kazem (2008) Factor Analysis of the Short Version of the Young Schema Questionnaire in the Iranian Non-Clinical Sample, *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Thought and Behavior)*, Volume 14, Number 2
- Schultz, Sydney. (1386). *Personality theories*. Translated by Yahya Seyed Mohammadi. Tehran: Editing Publications. Sixth Edition
- Shahsavani S, Mashhadi A, Bigdeli I (2020) The Effect of Group Emotional Schema Therapy on Cognitive Emotion Strategies in Women with Migraine Headaches: a Pilot Study , *International Journal of Cognitive Therapy* volume 13, pages328–340
- Sternberg R (2018) The Scientific Work We Love: A Duplex Theory of Scientific Impact and Its Application to the Top-Cited Articles in the First 30 Years of APS Journals, *Perspectives on Psychological Science*, <https://doi.org/10.1177/1745691617752690>
- Strenberg, Robert J. (1988). Construct validation of a triangular love scale. *European Journal of Social Psychology*. Volume 27, Issue 3, Pages 313 – 335.
- Tabore T (2020) Towards a Comprehensive Theory of Love: The Quadruple Theory , *HYPOTHESIS AND THEORY* article , <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00862>
- Young, J.E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: Apractitioner`s guide*. New York: Guilford Publication
- Yousefi J, Toghroli R, Nejhadadgar N (2020) A study of internet addiction and its effects on mental health: A study based on Iranian University Students, *J Edu Health Promot*, 9:205